

наук дозволили створити основи хімії цукру, та на її базі – науковий фундамент технології виробництва цукрових продуктів.

Спираючись на результати досліджень вчених, вітчизняні підприємці заклали основи самобутньої техніки і технології бурякоцукрового виробництва на I та II технологічному укладах.

Перелік посилань

1. Туган-Барановский М.М. Промышленные кризисы. Очерк из социальной истории Англии. [Текст]. Печатается по тексту кн.: М.И Туган-Барановский. Промышленные кризисы. Очерк из социальной жизни Англии. – 2-е, совершенно переработанное издание. – С. Петербург: Изд. О.Н. Поповой, 1900. – 333с. – К.: Наук. думка, 2004 – 368с. – (Классика отеч. экон. мысли) – 200 экз. – ISBN 966-00-0306 – 4.

2. Кондратьев Н.Д. Большие циклы конъюнктуры и теория предвидения. Избранные труды [Текст] / Н.Д. Кондратьев; Международный фонд Н.Д. Кондратьева и др.; Ред. колл.: Абалкин Л.И. (пред.) и др. Библ.: С. 751-754. М.: «Экономика», - 2002. – 767с. – 5000 экз. – ISBN 5-282-02181-1.

3. Чухно А.А. Сучасні економічні теорії: Підручник. [Текст]. А.А. Чухно, П.І. Юхименко, П.М. Леоненко / За ред. А.А. Чухна. К.: Знання, 2007. – 878с. бібліогр. С. 871-878, 141 наймен. – ISBN 966-346-310-4.

Тульчинська С.О.

к.е.н, доцент ФММ, НТУУ «КПІ»

Москалюк Ю.М.

студент ФММ, НТУУ «КПІ»

ОЦІНКА ТА ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В КРИЗОВИХ УМОВАХ

У статті розкрито сутність поняття

«неплатоспроможність». Доведено, Essence of concept «insolvency» is що оцінювання платоспроможності exposed in the article. It is well-proven дозволяє визначити, наскільки that the evaluation of solvency allows to ефективно здійснюється фінансовий define, as far as a financial management менеджмент на підприємстві. A is effectively carried out on an enterprise. також запропоновано план no And also a plan is offered on making оздоровленню діяльності healthy of activity of enterprise. підприємства.

Ключові слова: платоспроможність, неплатоспроможність, фінансовий стан, прибутки, збитки.

Вступ. Основним завданням управління підприємств в умовах кризової ситуації стоїть завдання в підвищенні платоспроможності підприємства, а також відновлення та зміцнення рівня фінансової стійкості, що визначається на основі якісного аналізу показників його діяльності. У даний період основною задачею для будь-якого підприємства постає адаптація до нових, досить

складних і жорстких умов господарювання. Важливим завданням є забезпечення платоспроможності підприємства у короткостроковій і довгостроковій перспективі в період кризи.

На сьогодні у теорії та практиці вітчизняного фінансового менеджменту поширюється апробовані методики визначення рівня платоспроможності суб'єкта господарювання. Роботи таких зарубіжних вчених як А. Арес, Є. Брігхем, Дж. К. Ван Хорн, Р. Димар, Н. Холт та ін. мають велике теоретичне значення, але їхні методики розраховані в першу чергу на ринкові економічні умови західних країн і не враховують особливостей країн перехідного стану соціально-економічних відносин. Серед вітчизняних та російських учених-економістів наукові розробки даного питання знайшли своє відображення в працях М.І. Баканова, П.С. Безруких, Б.І.Валуєв, О.В. Єфимової, В.В. Ковальова, М.Н. Крейнина, А.Д. Шеремета та ін.

Постановка задачі. Актуальність теми полягає в тому що економічна криза в Україні негативно позначилася на роботі багатьох підприємств. Відбувається значне невиконання плану з обсягів реалізації продукції, що вимагає оперативного антикризового реагування на рівні підприємств. Збереження підприємств є стратегічно важливими для країни в цілому. Підтримка платоспроможності є необхідною умовою функціонування підприємства та здатності виконувати свої зобов'язання в повному обсязі у встановлений термін.

Результати дослідження. Оцінювання платоспроможності дозволяє визначити, наскільки ефективно здійснюється фінансовий менеджмент на підприємстві. Аналіз платоспроможності в Україні знаходиться на стадії свого становлення. На більшості підприємствах, нажаль, подібний аналіз практично не здійснюється.

Сутність платоспроможності підприємства можна звести до таких трьох підходів:

1. платоспроможність визначається наявністю власних обігових коштів та здатністю покривати збитки;
2. платоспроможність визначається як здатність підприємства виконувати свої зобов'язання;
3. платоспроможність представлена як важливий показник фінансової стійкості.

Розглянемо перший підхід. Й. Ворст, П. Ревентлоу визначають платоспроможність підприємства як “здатність витримувати збитки”.

На нашу думку, основою діяльності підприємства має бути здатність задовольняти вимоги та сплачувати виробничі потреби, а не орієнтуватися на збитки та їх погашення [1].

Дж. Депалленс та Дж. Джоборд визначають, що “платоспроможним є те підприємство, в якого позитивні оборотні фонди (тобто наявні власні джерела обігових коштів)”.

Для другого підходу типовим є визначення В.В. Ковальова: “Платоспроможність означає наявність у підприємства грошових ресурсів та їхніх еквівалентів, достатніх для розрахунків за кредиторською заборгованістю,

яка потребує негайного погашення” [2].

Точнішим є формулювання в М.М. Крейніної: “Платоспроможність – це наявність у підприємства коштів, достатніх для сплати боргів за всіма короткостроковими зобов’язаннями й одночасно безперебійного здійснення процесу виробництва та реалізації продукції” [3]. Виходячи з даного визначення, можна сказати, що підприємство потребує коштів необхідних для сплати короткострокових зобов’язань, а також для того, щоб продовжувати свою виробничу діяльність.

Науково-практичний аспект враховують М.С. Абрютіна, та А.В. Грачов: “Платоспроможність означає достатність ліквідних активів для погашення в будь-який момент усіх своїх короткострокових зобов’язань перед кредиторами” [4].

Деякі вчені такі як Е.І. Уткін, стверджують, що “одним із найважливіших критеріїв фінансового стану підприємства є оцінка його платоспроможності, під якою розуміють здатність підприємства вчасно й повністю розраховуватися за своїми довгостроковими зобов’язаннями” [5].

Для третього підходу (Н.В. Тарасенко, В.І. Іващенко, М.А. Болюх, Є.В. Мніх, В.М. Мельник – вітчизняні науковці) характерне таке визначення: “Платоспроможність підприємства – найважливіший показник, який характеризує фінансовий стан підприємства”. “Оцінка платоспроможності проводиться на основі характеристики ліквідності активів”, що “означає спроможність перетворення активу на готівку” [6].

Платоспроможність підприємства відбиває наявність у нього коштів та їх еквівалентів, достатніх для розрахунків за кредиторською заборгованістю, що потребує негайного погашення. Характерними ознаками платоспроможності підприємства є наявність у нього достатніх коштів на розрахунковому рахунку та відсутність простроченої кредиторської заборгованості. Про неплатоспроможність свідчать такі статті у звітності: “Збитки”, “Кредити і позики, не погашені в строк”, “Прострочена кредиторська заборгованість”, “Векселі видані, прострочені”. Іншим індикатором фінансового стану підприємства являється його стійкість [7].

Фінансовим менеджерам для забезпечення платоспроможного стану підприємства у кризових умовах необхідно, в першу чергу, вирішити дві основні задачі:

1. відновлення прибутковості основного виду діяльності;
2. збалансування руху коштів.

Ці задачі є тактичними, їх можна віднести до першого етапу підтримання на підприємстві платоспроможного стану. Реалізація цих задач дозволить уникнути кризової тенденції у короткостроковому періоді. Для підтримки (забезпечення) платоспроможності підприємства у довгостроковій перспективі необхідно ставити і вирішувати задачі стратегічної спрямованості.

До таких задач слід віднести:

- досягнення конкурентоспроможності підприємства;
- ефективне вкладення власних і позикових засобів;

- збільшення обсягів діяльності і освоєння нових ринків збуту продукції;
- зниження ризиків втрати платоспроможності в довгостроковому періоді.

Для досягнення або відновлення прибутковості в період кризи необхідно:

1. зберегти досягнуті обсяги виробництва і реалізації продукції;
2. прискорити оборотність активів;
3. знизити заборгованість.

План по оздоровленню діяльності підприємства:

1. Необхідно вирішувати заміну кадрів на більш кваліфіковані скорочення персоналу для зниження витрат на виробництво і підвищення конкурентоздатності продукції, що випускається.

2. Для підприємств які знаходяться в складній фінансовій ситуації необхідно будь-яким способом залучати додаткові кошти для подальшої реалізації господарської діяльності.

3. При відсутності необхідної для безперебійної роботи кількості сировини, відновлюють зв'язки з постачальниками і посередниками, зацікавлюють їх у необхідності подальшої підтримки економічних зв'язків.

4. створення більш удосконаленої системи управління;

5. поліпшення якості продукції.

Для того, щоб вирішити існуючі проблеми, що стоять на сьогоднішній день перед підприємством, керівництву господарюючих суб'єктів необхідно більш чітко планувати роботу маркетингової служби (більш ґрунтовно вивчати ринки збуту, шукати незаповнені ніші, вивчати ринок сировини, ретельніше займатися питаннями цінової політики), а також розвивати фінансовий менеджмент [8].

Для оцінки фінансового стану підприємства важливими є показники фінансової стійкості, насамперед показники оцінки структури капіталу: коефіцієнт автономії, коефіцієнт фінансової залежності, коефіцієнт концентрації залученого капіталу, коефіцієнт фінансової стійкості, коефіцієнт довготермінового залучення позикового капіталу.

Не менш важливу роль відіграє аналіз ефективності використання активів з урахуванням того, що саме від швидкості їх перетворення в грошову готівку залежить платоспроможність підприємства. Ефективність використання активів характеризується їх обіговістю. Найчастіше для виміру обіговості обігових коштів використовують такі показники: тривалість одного обігу в днях; коефіцієнт обіговості обігових коштів; коефіцієнт закріплення чи завантаження обігових коштів.

Для оцінки ефективності господарської діяльності переважно використовують показники прибутковості, які доцільно об'єднувати в такі групи: показники, що ґрунтуються на витратному та ресурсному підходах, та показники, що характеризують прибутковість продажів.

Рентабельність власного капіталу дає змогу визначити ефективність використання капіталу, інвестованого власниками, та порівняти цей показник з можливим отриманням доходу від вкладення цих коштів в інші цінні папери.

П.В. Єгоров і В.Г. Андреева вирізняють коефіцієнт операційної рентабельності реалізованої продукції. Цей показник свідчить, наскільки ефективною є власне виробнича діяльність підприємства [9].

Уваги заслуговує такий напрямок оцінки, як визначення рівня ризику підприємницької діяльності, оскільки будь-яка діяльність пов'язана з імовірністю отримання як надприбутку, так і збитку. Оскільки чинник ризику найбільш істотний вплив має на рівень прибутковості підприємства, а фінансові втрати є найбільш істотними та можуть спричинити банкрутство підприємства, при дослідженні проблеми ризику цікавим є розгляд рівня прибутковості з урахуванням чинника ризику.

Висновки. Таким чином, головною метою підприємства, що опинилося в скрутному стані, є перехід на управлінський режим роботи. Для цього необхідно погасити всі заборгованості, що досить важко в стані часткової неплатоспроможності, але можливо. Варто розробити план по оздоровленню економічної діяльності підприємства. Необхідно проаналізувати стан ресурсів підприємства на сьогоднішній момент і можливості підприємства на майбутнє. При наявності можливості одержати фінансову чи товарну допомогу підприємство може розплатитися з боргами і збільшити виробництво і збут.

Перелік посилань

1. Ворст Й., Ревентлоу П. Экономика фирмы: Пер. с дат. А.Н.Чеканского, О.В.Рождественского. – М.: Высшая школа, 1994.
 2. Ковалев В.В. Введение в финансовый менеджмент. – М.: Финансы и статистика, 2000.
 3. Крейнина М.Н. Анализ финансового состояния и инвестиционной привлекательности
 4. Абрютин М.С., Грачев А.В. Анализ финансово-экономической деятельности предприятия: Учебно-практическое пособие. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Дело и Сервис, 2001.
 5. Уткин Э.И. Финансовый менеджмент: Учебник для вузов. – М.: Зеркало, 1998.
 7. Економічний аналіз господарської діяльності / Іваненко В.І., Болух М. А. – К.:ЗАТ «НІЧЛАВА», 2001.
 8. Бойчик І.М. Економіка підприємства: [Навчальний посібник]. / І.М. Бойчик. – К.: Центр учбової літератури, 2007 – 528 с.
 9. Шеремет А.Д. Методика финансового анализа / А.Д.Шеремет, Р.С. Сайфулин. – М.: Инфра, 2006 – 460 с.
 10. Єгоров П.В., Андреева А.А. Диагностика управления финансовой деятельностью предприятия : монография. – Донецк : Юго-Восток ЛТД, 2005. – С. 202-204.
-